

LBRIS

We know
books

Stephanie Kallos

vieți în mozaic

pentru tine

1

Margaret

Când Margaret Hughes a aflat că are o tumoare pe creier, s-a uitat îndelung la imaginile în alb-negru expuse pe panoul iluminat din spatele biroului medicului ei – „felii“ le numise el. Rămase surprinsă, căci creierul ei semăna cu două jumătăți de nucă stafidite.

Doctorul îi vorbea de cisterne¹, vase de sânge, ventricule, o stea. De celule care uitaseră să moară. Era atât de complicat, atât de dificil de înțeles, dar, dacă era să fie sinceră, nu avea pe cine altcineva să învinovățească, decât pe sine. Ea era cea care insistase să i se arate imaginile, cea care-l pusese să promită că va fi direct, că-i va spune *numele* fiecărui lucru și că-i va explica de ce avea durerile acelea de cap, scăpările verbale, erorile de cogniție și halucinațiile. Faptul că medicul continua să se refere la imagini numindu-le „felii“ înrăutățea și mai mult situația; Margaret fusese atât de agitată înainte de a veni la programare, încât plecase de acasă fără să-și termine micul dejun.

---

¹ Cavități pline cu lichid cefalorahidian sau cu limfă (n.tr.)

Doctorul Leising îi arăta excrescența tumorală, sau cum i-o fi zis el, așa cum apărea pe felia coronală numărul 16. Margaret simțea cum îi ghiorăiau mațele.

„Nu-mi vine să cred, își spuse ea. Am uitat să mănânc pâinea prăjită cu dulceață.“

Doctorul își încheie discursul și o întrebă cum dorea să procedeze, ce tratament voia să urmeze și dacă voia să sune pe cineva.

– Pe Stephen, poate? îi sugeră el, destul de anemic. Nu crezi c-ar vrea să știe și el?

Ei bine, firește că fostul ei soț ar fi vrut să știe. Cuplurile nu trec prin ce trecuseră ea și Stephen fără să se creeze o oarecare legătură trainică – chiar și (deși puțini oameni înțeleg) un soi de dragoste complicată, ca între tovarăși de luptă.

Însă era ceva iritant în tonul vocii doctorului Leising – ca și cum acesta credea că ea n-ar trebui să audă diagnosticul în lipsa unui umăr de bărbat pe care să plângă. De parcă n-ar fi putut să se descurce și fără să beneficieze de sfatul cuiva care să joace rolul de tată. Margaret se descurcase singură aproape toată viața. Nu avea să fie acum forțată, compătimită sau păcălită. „Oi arăta eu ca o bătrânică simpatică și neajutorată, gândi ea, dar nu voi permite să fiu tratată în consecință.“

Puse câteva întrebări la obiect. Răspunsurile doctorului Leising i se părură inacceptabile, evazive, arogante. Apoi acesta începu să vorbească din nou despre „feliile“ ei. Oare avea să se termine vreodată?

Margaret nu mai putu să asculte, așa că se scuză spunând că trebuie să meargă la toaletă, coborî cu liftul, ieși din clădire și merse până dădu de o cafenea pe vitrina căreia erau scrise cuvintele „Deserturi et caetera“. Chibzui o clipă. În rarele ocazii când trebuia să iasă din casă, făcea în așa fel încât să intre cât mai puțin în contact cu oamenii; pe de altă parte, îi era atât de foame, încât i se făcuse greață. Aruncând o privire înăuntru, Margaret văzu că

localul era deschis, dar că nu era nici un client la masă. Acest lucru o mulțumi, așa că intră.

Înăuntru era o vitrină plină cu plăcinte, cu fursecuri și cu fel de fel de prăjituri asortate, toate prezentate cu mare artă. Margaret le șopti numele: *Génoise à l'orange*; *Mousse au chocolat*; *Crème brûlée*; *Roulade à la confiture*¹. Deja se simțea mai bine. Deasupra tejghelei atârna o tablă mare, pe care era scris cu cretă meniul, care includea sendvișuri și supe, dar și deserturi.

O fată anorexică cu părul negru-albăstrui tuns scurt și cu ruj negru pe buze vorbea la telefon în spatele tejghelei.

– Mă doare-n cot, Jimmy, spunea ea printre dinți cu glas iritat, NU SE POATE să folosești storcătorul de fructe la ora trei dimineța, oricât de mult ți-ar da „vata“² bătăi de cap!

Margaret îi făcu semn.

– Trebuie să închid. Pa! Fata puse receptorul în furcă și dădu fuga spre tejghea. Spuneți, rosti ea printre dinți. Cu ce vă servesc?

– Toate arată bine, spuse Margaret. Cercetându-i chipul mai de aproape, Margaret văzu alarmată că fata avea un inel de aur în nara dreaptă. Încercă să nu se uite insistent. Care e supa zilei?

– Supă de mazăre uscată, răspunse fata și-și trase nasul.

„Doamne, își spuse Margaret, sper că nu e răcită.“

– Păi, în cazul ăsta... o să iau o prăjitură cu brânză și cu zmeură, o felie de pară trasă în ciocolată, cremă de zahăr ars și tartă cu glazură de caramel.

– Le serviți aici sau la pachet?

– Aici, te rog.

¹ Genoveză cu portocale, spumă de ciocolată, cremă de zahăr ars, ruladă cu dulceață. (în lb. franceză, în orig.)

² Una dintre componentele de bază ale sistemului fiziologic și psihologic în ayurveda (n.tr.)

Cercel-în-nas începu să apese de zor butoanele unui calculator mic. Avea unghiile date cu oja albastru-închis cu sclipici. Arătau ca niște galaxii în miniatură.

– Doriți frișcă la tartă?

– Ce anume? întrebă Margaret.

– Frișcă. La tartă.

– Nu, mulțumesc, spuse Margaret pe nerăsuflăte. Apoi se răzgândi. Ba da! De ce nu? Să fie cu frișcă!

– Mai doriți și altceva?

– Poate niște ceai. Aveți ceai de mentă?

– Luați loc la masă, spuse Cercel-în-nas. Vi-l aduc când e gata.

Margaret aștepta să i se servească prăjiturile. Pe pereții cafenelei erau fotografii alb-negru ce înfățișau clădiri pustii, străzi, docuri și parcuri. Margaret nu le dădu prea multă atenție. În fotografii nu apăreau oameni, și ceva legat de momentul zilei ales de fotograf sau de unghiul din care le făcuse transforma până și cele mai inofensive obiective – feribotul care ducea din Seattle la Bainbridge, pergola din Pioneer Square, Turnul Smith – în lucruri cu un aer amenințător, apocaliptic. În acele fotografii Seattle părea un oraș fantomă, imaginile îi aminteau lui Margaret de un film vechi... Cum se numea? Acțiunea se desfășura în New York; era despre sfârșitul lumii... O tulburase foarte mult filmul, deși nu putea spune de ce. Nu izbutea nici în ruptul capului să-și amintească numele lui.

– *Lumea, trupul și diavolul*, spuse Cercel-în-nas când sosi la masa ei.

– Poftim?

– Filmul acela vechi, alb-negru, despre sfârșitul lumii. Spuneți că nu vă amintiți numele lui.

– Așa spuneam?

– Îhî. Cercel-în-nas începu să pună pe masă farfuriile și ceaiul pe care le adusese pe o tavă mare. Cu Harry Belafonte, Inger Stevens și Mel Ferrer. *Lumea, trupul și diavolul*.

– Aha. Da.

– Sau poate vă referiți la filmul *Pe plajă*.

– Nu cred.

– Cu Gregory Peck, Ava Gardner și Fred Astaire. În regia lui Stanley Kramer.

– Nu... mi l-aș fi amintit pe Fred Astaire!

– Sau poate vă gândiți la *Punctul limită*. Cu Henry Fonda în rolul președintelui.

– Nu, cred că ai avut dreptate, era primul film.

Cercel-în-nas își scoase pieptul în afară și anunță:

– Sunt studentă la Film.

– Înțeleg. Margaret zâmbi și încuviință. Se forță din nou să nu se holbeze la cercelul ei din nas. Trebuie să fie foarte interesant!

Cercel-în-nas oftă.

– Mai aveți nevoie de ceva?

– Nu! Mulțumesc! Arată minunat!

Cercel-în-nas își reluă locul din spatele teșghelei.

Margaret scoase din portofel o fotografie mică și îngălbenită; era o poză de-a lui Daniel la școală, pe vremea când acesta avea opt ani. O privi îndelung.

Lucrurile erau destul de simple, de fapt.

După cum spunea Robert Leising, care și-a luat doctoratul în medicină, și diverși alți colegi de-ai săi neurologi, oncologi și alții cu care acesta se consultase, Margaret suferea de o tumoare malignă foarte des întâlnită: „astrocitom“. O stea care creștea încet. Tratatamentul tradițional consta în operație, urmată de radioterapie.

– Care e pronosticul? întrebase ea.

– Păi, zisese doctorul Leising luând unul dintre cele șase filme de pe panoul luminat și cercetându-l cu atenție, ce vârstă ai dumneata?

„De parcă n-ar știi“, își spusese Margaret.

– Șaptezeci și cinci.

– Șaptezeci și cinci. Doctorul Leising încuviințase gânditor. Înainte de a relua studiul filmului, îi aruncase o privire lui Margaret. În funcție de caracteristicile tumorii – pe care nu putem să le știm cu certitudine până nu pătrundem înăuntru și înlăturăm

tot ce se poate –, cu tratament, poți la fel de bine să trăiești ani buni de-acum încolo sau numai vreo doi.

– Ce șanse am?

Doctorul Leising nu-și ridicase privirea.

– Douăzeci și cinci la sută.

– Cu tratament?

– Da.

– Și ce se întâmplă dacă nu facem nimic?

– Cum adică?

– Dacă și așa am douăzeci și cinci la sută șanse să trăiesc, de ce nu o lăsăm în pace?

– Cred că n-am fost destul de clar, Margaret, spusese doctorul Leising, ca și cum s-ar fi adresat unei toante.

Și începuse din nou să vorbească despre feliile ei, într-un fel care constituia cu siguranță metoda Asociației Medicilor din America de a-și impune punctul de vedere prin discursuri interminabile.

Așadar, avea de ales. Fie urma un tratament îndelungat și mai devreme sau mai târziu murea, fie nu urma nici un tratament și rezultatul era același.

– S-a întâmplat ceva? Cercel-în-nas se întorsese. Nu v-ai atins de nimic.

Margaret înghiți cu noduri. Acum, cu atâta mâncare delicioasă în fața ei, nu-i mai era foame. Luă o gură de ceai, din politețe.

– E nepotul dumitale? întrebă Cercel-în-nas, aplecându-se să vadă poza mai bine. E drăguț!

„E destul de tinerică dacă-i dai machiajul jos, își dădu seama Margaret. Și mult prea slabă.“

– Pot să-ți pun o întrebare intimă?

Cercel-în-nas ridică din umeri.

– Ce anume?

– Ei bine, presupun că e o întrebare destul de banală, dar, dacă ai afla că mai ai puțin de trăit, poate un an sau doi, cum ți-ai petrece timpul?

Fata se încruntă. Își cojea distrată oja de pe unghii și spre podea cădea o ploaie de sclipici argintiu. Margaret încerca să urmărească cu privirea traiectoria acestuia, însă sclipiciul părea să se evapore pe traseu.

– Presupun că m-aș gândi la ce mă sperie cel mai mult – legat de relații, adică – și aș face acest lucru. Aș face exact contrariul a ceea ce am făcut mereu.

Margaret o cercetă cu luare-aminte. Crezuse întotdeauna că oamenii care au îmbrățișat curente dramatice din modă compen-sau de fapt un caracter obtuz înăscut sau o nesiguranță cronică. Se așteptase ca o persoană precum Cercel-în-nas să ofere un răspuns superficial la întrebarea destul de banală pe care i-o adresase. „Aș zbura cu deltaplanul! Aș naviga în jurul lumii! Aș participa la întreceri de baloane cu aer cald!“ Ceva în genul ăsta.

– Ar fi ultima șansă de a te debarasa de toate obiceiurile de până acum, nu-i așa? continuă fata. Apoi se surprinse frământându-și mâinile și se opri imediat. Uitați nota de plată. Plătiți după ce terminați.

Se întoarse la locul ei, oarecum gânditoare.

Margaret se gândi la obiceiurile ei de-o viață. Se uită la poza lui Daniel. Acesta era la vârsta când majoritatea copiilor știu că sunt pozați. Însă chipul lui era relaxat, serios și pe el se citea înțelepciune.

„Poți să-ți dai seama clar cum o să arate la douăzeci de ani“, își aminti Margaret ce-i spusese lui Stephen cu ani în urmă, când sosise de la școală pachetul pe care-l comandaseră: o fotografie 8x10, două 5x7, patru 3x5 și o grămadă de poze de portofel.

Însă Daniel nu avea să împlinească douăzeci de ani. Fotografia 8x10 rămăsese neînrmătată. Pozele de portofel n-aveau să fie niciodată date prietenilor de la școală sau profesorilor. Margaret se întreba dacă Stephen mai păstra încă în portofel poza fiului lor, alături de cele ale copiilor pe care îi avea cu a doua soție și pe care cu siguranță le purta cu el. Pozele copiilor care trăiau.

– Jimbo? Cercel-în-nas vorbea la telefon cu voce blândă. Îmi ceruze că am țipat la tine mai devreme... Și eu te iubesc. Vrei să trec să cumpăr niște înghețată Häagen-Dazs când vin spre casă?... Nu, nu glumesc.

Poate că era vremea unei schimbări. O comutare a sentinței. Margaret știa prea bine de ce anume era nevoie. Daniel o privea și el, iar în ochii lui nu se citea nici iertare, dar nici condamnare, ci înțelepciunea detașată, iubitoare, a unui mic călugăr. Margaret puse fotografia înapoi în portofel, luă o gură de ceai și așteptă ca Cercel-în-nas să închidă telefonul.

– Fii drăguță, scumpo, îi strigă, poți să-mi împrumuți un pix?

– Sigur. Sunteți scriitoare?

– O, nu, răspuse Margaret automat. Sunt... „Pot să fiu oricine vreau, gândi ea. Absolut oricine.“ Sunt femeia care a inventat storcătorul de usturoi.

– Aha. Cercel-în-nas îi înmână pixul. Mă duc să mai aduc niște apă fierbinte pentru ceaiul dumneavoastră.

– Mulțumesc, draga mea! Ești foarte amabilă.

Margaret întoarse nota de plată pe cealaltă parte și începu să scrie. „Ofer spre închiriere cameră în casă mare lângă Dealul Capitolului. 250 de dolari. Toate utilitățile incluse. Contractul se reînnoiește în fiecare lună. Toaletă proprie...“ Până să se declare mulțumită de cum suna anunțul, îi reveni și pofta de mâncare. Începu cu crema de zahăr ars.

„Magnifique!¹ își spuse în sinea ei, fără să-i pese că localul începuse să se umple de oameni și că nu mai era singură. *C'est parfait!*²“

*

¹ Nemaipomenit! (în lb. franceză, în orig.)

² E perfect! (în lb. franceză, în orig.)

Înainte de a da anunțul, avea să fie nevoită să ceară permisiunea. Firește că avea să o facă. Nu putea să primească chiriașii nítam-nísam fără să se consulte și cu ceilalți locatari. La urma urmei, locuiau de-o viață împreună. Ea se îngrijise de ei, îi păstrase curați, perfecți, le oferise adăpost. Cu excepția celor câțiva ani când împărțise casa cu Stephen și cu Daniel, o avuseseră în întregime doar pentru ei. Devotamentul ei era de necontestat. Totuși, știa că aceștia aveau să se simtă amenințați. Nu aveau să tolereze niciodată o decizie unilaterală. Era nevoie de tact, de iscusință și de diplomatie ca să izbutescă. Intenționa să-și vândă ideea agresiv.

Firește, vor dori să știe cu ce se alegeau din toată această situație. Și vor avea dreptate. Va trebui să găsească ea ceva.

Laudă? Admirație? S-ar putea să fie un stimulent. Aveau să-i vadă și alți ochi. Ce putea fi rău în asta? Aveau să fie priviți cu admirație și aplaudați și de altcineva în afară de ea. Asta ar trebui să le fie suficient celor mai mulți dintre ei. Oricum, majoritatea erau cam superficiali. Le plăcea la nebunie să fie măguliți. Da, s-ar putea să meargă. Și nu avea de gând să primescă oameni neîndemânatici sau grosolani, asta era lucru sigur. Îi asigura de acest lucru și pe cei mai rezervați. Nu-i păștea nici un pericol.

Gata, era stabilit.

Următoarea întrebare era cum avea să aducă în discuție subiectul. Cu cine avea să vorbească prima dată? Cine avea să fie cel mai receptiv la schimbare?

Cu siguranță, nu supierele; luată laolaltă, erau total lipsite de imaginație și conservatoare. Măcar vasele pentru plăcinta de vânat aveau simțul umorului, însă erau lașe și luau mereu partea vaselor care aveau capac. Ceea ce elimina ceainicele, caserolele și așa mai departe. Era o problemă spinoasă, căci multe dintre ele formau clăci. Bibelourile ieșeau din discuție; oricât s-ar fi străduit, nu putea să li se adreseze fără să pară că le vorbește cu superioritate, și din această cauză acestea nu puteau să o sufere. S-ar putea ca o ceașcă